

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 413/2024-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka prerokoval námietku zaujatosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, Štúrova 20, Košice, vznesenú proti sudcovi Ústavného súdu Slovenskej republiky Ivanovi Fiačanovi v konaní vedenom na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1718/2024 a takto

r o z h o d o l :

- Sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky Ivan Fiačan je **vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1718/2024.
- Toto uznesenie **n a d o b ũ d a** právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav

- Ústavný súd vedie pod sp. zn. Rvp 1718/2024 konanie o ústavnej sťažnosti sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojich práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 2Tos/47/2024 z 29. apríla 2024.
- Vec bola náhodným výberom elektronickými prostriedkami pridelená na prerokovanie III. senátu ústavného súdu, ktorý podľa Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2024 do 31. decembra 2024 (ďalej len „rozvrh práce na rok 2024“) pracuje v zložení Robert Šorl, Ivan Fiačan a Martin Vernarský. Sudcom spravodajcom vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 1718/2024 je sudca Ivan Fiačan.
- Sťažovateľ v podaní doručenom ústavnému súdu 1. júla 2024 vzniesol námietku zaujatosti proti sudcovi ústavného súdu Ivanovi Fiačanovi pre jeho pomer k veci, ktorú odôvodnil tým, že napadnuté uznesenie bolo vydané v trestnej veci vedenej Okresným súdom Liptovský Mikuláš pod

sp. zn. 8T/53/2023, kde v postavení poškodeného vystupuje [REDAKOVANÉ], ktorý v tejto veci požiadal o poskytnutie právnych služieb JUDr. Ivana Fiačana, ktorý sa tak s uvedenou vecou oboznamoval pred tým, než mu bola pridelená ako sudcovi spravodajcovi, a poskytoval právne služby strane s opačným záujmom na výsledku trestného konania, ako má sťažovateľ, ktorý je obvinený za skutok, ktorého sa ma dopustiť voči poškodenému [REDAKOVANÉ].

4. Sudca Ivan Fiačan vo svojom vyjadrení z 11. júla 2024 uviedol, že bol v danej trestnej veci činný ako advokát pre klientov – poškodeného [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], s ktorými bola uskutočnená jedna porada a rokovanie so sťažovateľom. Viac v tejto veci činný nebol a klientom neposkytoval žiadne ďalšie právne služby. S poškodeným [REDAKOVANÉ] sa osobne pozná, tykajú si. Sudca tiež uviedol, že vzhľadom na tieto skutočnosti by mal byť z konania a rozhodovania v tejto veci vylúčený pre zachovanie objektívnej nestrannosti.

5. Pokynom podpredsedu ústavného súdu z 25. júla 2024 bola námietka podľa čl. IV bodu 1 písm. d) rozvrhu práce na rok 2024 pridelená na rozhodnutie podľa § 51 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) do IV. senátu ústavného súdu na ďalší postup.

II.

Posúdenie veci ústavným súdom

6. Požiadavka nestrannosti sudcu sa dotýka samej podstaty spravodlivosti a jej vnímania. Nestrannosť znamená absenciu zaujatosti či predsudku, znamená, že sudca nemá žiaden osobný záujem na výsledku konania. V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktorú nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu, sa rozlišuje nestrannosť subjektívna a nestrannosť objektívna. Subjektívne chápanie nestrannosti je posudzovaním správania súdu (sudcu). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je dokázaný opak, čo však je zriedkavý prípad. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu. Objektívna nestrannosť sa naproti tomu neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Podľa názoru ESLP objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokúvanej veci a účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania (jeho právneho zástupcu) je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok ESLP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo).

7. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

8. Ústavný súd bral zo subjektívneho hľadiska do úvahy, že sudca ústavného súdu Ivan Fiačan vo svojom vyjadrení výslovne subjektívnu zaujatosť nevyhlásil, avšak pripustil, že vo vzťahu k objektívnemu testu nezaujatosti, teda vo vzťahu k vonkajšiemu pohľadu na túto otázku, by mohli vyvstať pochybnosti o jeho zaujatosti, a preto by mal byť z konania a rozhodovania vo veci vylúčený.

9. Podľa názoru námietkového senátu z objektívneho hľadiska (uplatňujúc tzv. teóriu zdania) je potrebné pripustiť, berúc do úvahy stanovisko namietaného sudcu, že existuje legitímny dôvod na obavy vo vzťahu k nestrannosti sudcu ústavného súdu vzhľadom na jeho pomer k veci. V posudzovanej veci je podľa názoru námietkového senátu relevantné, že boli poskytované právne služby advokátskou kanceláriou sudcu Ivana Fiačana poškodenému v trestnej veci sťažovateľa, pričom namietaný sudca poškodeného aj osobne pozná.

10. Ústavný súd tak vzhľadom na uvedené konštatuje, že v tomto prípade sú naplnené podmienky podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde na vylúčenie sudcu Ivana Fiačana z konania a rozhodovania vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1718/2024, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

11. Podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom, ak tento zákon v § 83, § 90, § 100, § 108, § 150, § 168, § 175 alebo § 179 neustanovuje inak alebo ak nevyplýva iné z rozhodnutia ústavného súdu.

12. Ústavný súd v záujme rýchlosti a plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. augusta 2024

Libor Duľa
predseda senátu